

ภาพสะท้อนสตรีไทยในสื่อเว็ลด์ ไรด์ เวิร์บ (WORLD WIDE WEB)

นางสาวทัศนีย์ ทาสิตะพันธ์



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประถมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-767-4

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE IMAGE OF THAI WOMEN IN WORLD WIDE WEB

Miss Hassaya Hasitabhan

สถาบันวิทยบริการ

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

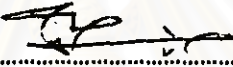
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

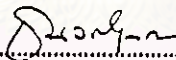
ISBN 974-334-767-4

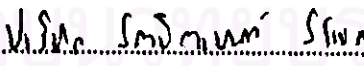
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาพสะท้อนสตรีไทยในสื่อเวปไซด์ ไรต์ เว็บ (World Wide Web)
โดย นางสาวหัสญา หาสิตะพันธ์
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปารีชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล

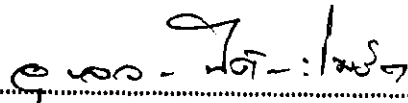
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท


..... คณะบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญสี)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปารีชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะไมซ์)

หัตถยา หาสิตะพันธ์ : ภาพสะท้อนสตรีไทยในสื่อเว็ลด์ ไวด์ เว็บ (WORLD WIDE WEB)
(THE IMAGE OF THAI WOMEN IN WORLD WIDE WEB)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ปารีชาติ สถาปัตานนท์ สโรบล; 154 หน้า. ISBN'974-334-767-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนของสตรีไทยที่ปรากฏอยู่ในสื่อเว็ลด์ ไวด์ เว็บ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษารูปแบบ ประเด็นเนื้อหาและทิศทางการนำเสนอภาพของสตรีไทยในเว็บไซต์ จำนวน 50 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นผลจากการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบสืบค้นข้อมูล หรือ Search Engine 5 ระบบ คือ Yahoo, AltaVista, Infoseek, Lycos และ excite โดยการใช้คำสำคัญในการสืบค้นว่า "Thai Women" พร้อมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ส่งสารในเว็บไซต์เพื่อศึกษามุมมอง หลักการและแนวคิดในการนำเสนอภาพสตรีไทยผ่านสื่อชนิดนี้

ผลการวิจัยพบว่า การสืบค้นปรากฏผลเป็นเว็บไซต์หลัก ๆ 4 ประเภทในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ 1) เว็บไซต์บริการจัดหาคู่และเพื่อนทางจดหมาย 2) เว็บไซต์บริการทางเพศ ลามกอนาจาร 3) เว็บไซต์เกี่ยวกับบทบาทของสตรีด้านต่าง ๆ และ 4) เว็บไซต์อื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสตรีไทยโดยตรง ในด้านรูปแบบการนำเสนอที่นิยมใช้ในการบรรยายถึงสตรีไทย คือ การใช้ข้อความบรรยายคุณสมบัติ และการใช้ภาพนิ่งเป็นหลักในการนำเสนอ โดยเฉพาะในเว็บไซต์ 2 ประเภทแรก

ประเด็นของเนื้อหาเกี่ยวกับสตรีไทยที่พบมากที่สุด คือ สตรีกับธุรกิจบริการทางเพศ (จำนวน 20 เว็บไซต์) การนำเสนอสูงเป็นอันดับสอง จำนวน 10 เว็บไซต์คือ เนื้อหาสตรีกับครอบครัว รองลงมาในปริมาณไล่เลี่ยกันคือ สตรีกับสังคม สตรีกับอาชีพทั่วไป สตรีกับสาธารณสุขและสตรีกับการศึกษา-อบรม สำหรับด้านทิศทางการนำเสนอภาพสตรีไทย ผลการวิจัยพบว่า มีการนำเสนอในทิศทางเชิงลบครอบครองพื้นที่สูงที่สุด โดยส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในเว็บไซต์ประเภทธุรกิจบริการทางเพศ ลามกอนาจาร และเว็บไซต์ธุรกิจบริการจัดหาคู่

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2542..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3972317528 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD WOMEN'S IMAGE/WORLD WIDE WEB

HASSAYA HASITABHAN : THE IMAGE OF THAI WOMEN IN WORLD WIDE WEB. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PARICHART STHAPITANONDA SAROBON, Ph.D. ; 154 pp. ISBN 974-334-767-4

The objective of this research is to explore the image of Thai women in world wide web by using Content Analysis as the major methodology to analyze 50 web sites resulted from keying "Thai Women" as key word to capture the samples via 5 popular search engines; Yahoo, AltaVista, Infoseek, Lycos and excite. The analysis on Thai women's images via this medium includes web presentation formats, content types and directions. In addition, Depth Interview was used in order to understand the Web Masters/Message Senders' objectives, opinions and directions.

The study reveals that there are 4 different key categories of web site resulted from the Search Engines ; 1) Matchmaking services and Pen Pal introduction 2) Sex site 3) General roles of women and 4) Others, not directly involved Thai women. The formats vastly used are text mentioned Thai women and still photo of the Thai women especially in the above first 2 web site categories.

The maximum content type presented is women in sex services (total 20 sites). The second runner up is women in family appeared in 10 sites. Other contents presented in almost the same numbers are women in society, women with general careers, women with health and women with learning. The study also discovered that the most Thai women direction presented via world wide web is the negative direction which appeared in both Sex site and Matchmaking services site.

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2542..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ



คำคมที่ว่า “การเรียนรู้ไม่มีวันจบ” เป็นสัจจะหนึ่งในชีวิต ผู้วิจัยได้มีโอกาสพิสูจน์ความจริงแห่งชีวิตนี้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเก็บเกี่ยวความรู้จากการทำงาน การเพิ่มเติมความหลักแหลมจากการศึกษาต่อหลักสูตรนิเทศศาสตรพัฒนาการ รวมถึงการขยายขอบเขตการเรียนรู้โดยไม่มีขีดจำกัดด้วยอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของผู้วิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ตระหนักว่าการทำงานอย่างหนัก ความตั้งใจมั่นและสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การให้กำลังใจตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งด้านการศึกษาและการใช้ชีวิต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ. ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งมีความอดทนอย่างสูงในการกระตุ้นเตือน แนะนำ ให้คำปรึกษาลดจนให้กำลังใจผู้วิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จ รศ. ดร.ธนวดี บุญลือ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และรศ. อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโยชิต ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำปรึกษา และขอบพระคุณผู้จัดทำเว็บไซต์ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลสนับสนุนการจัดทำวิจัย รวมถึงขอบคุณครอบครัว คุณพ่อ คุณแม่และน้องๆ ที่คอยเคียงข้างและยื่นมือช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดเวลา ขอบคุณมิตรผู้มากน้ำใจทั้งในที่ทำงานและเพื่อนๆ สื่อมวลชนที่หมั่นออกปากเสนอตัวช่วยจัดหาข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้วิจัย และจะลืมเสียไม่ได้คือ เพื่อนสนิทจากแวดวงวิจัย ที่ช่วยแนะนำขั้นตอนในการทำวิจัยและการวิเคราะห์ผลตามหลักการของงานวิจัยมืออาชีพ

สุดท้าย หากไม่เป็นความฝันที่สวยงามเกินความจริง ผู้วิจัยตั้งความหวังว่าจากผลการวิจัยที่ได้รับ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องได้หันมาพิจารณาถึงการปรับเปลี่ยน พัฒนากภาพสะท้อนสตรีไทยในสื่อใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมนี้บ้างตามสมควร

หัสนญา หาลิตะพันธุ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ปัญหาคำถามการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในสังคมยุคใหม่.....	13
แนวคิดการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตกับสังคม.....	17
ทฤษฎีสตรีศึกษา.....	18
ทฤษฎีการวิเคราะห์สื่อ.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	31
แหล่งข้อมูล.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การเก็บข้อมูล.....	37
4. ผลการวิจัย.....	38
ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	38
ส่วนที่ 2 ผลการวิจัย.....	44
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผล.....	77
อภิปรายผล.....	84
ข้อจำกัดในงานวิจัย.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	90

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	95
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก. ผลการสืบค้นจากเสิร์ชเอนจิน.....	101
ภาคผนวก ข. ตัวอย่างหน้าแรกของเว็บไซต์แต่ละประเภท.....	121
ภาคผนวก ค. ตารางลงรหัสการวิเคราะห์เนื้อหา.....	125
ภาคผนวก ง. แนวคำถามในการสัมภาษณ์.....	148
ประวัติผู้วิจัย.....	154



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละแสดงประเภทของเว็บไซต์.....	38
ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสืบค้นผ่านเสิร์ชเอนจิน.....	39
ตารางที่ 3 ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์.....	45
ตารางที่ 4 แสดงความถี่ของรูปแบบการนำเสนอในเว็บไซต์ที่สะท้อนภาพสตรีไทย.....	46
ตารางที่ 5 แสดงประเภทและร้อยละของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสตรีไทย.....	54



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย